

Nota inzake het grondwetsherzieningsbeleid

BRIEF VAN DE MINISTER
VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Nr. 7

's-Gravenhage, 25 juli 1974.

De Kiesraad heeft mij op 27 juni 1974 een brief betreffende de Nota inzake het grondwetsherzieningsbeleid doen toekomen. Ingevolge zijn verzoek om u van de inhoud ervan op de hoogte te stellen, zend ik u hierbij een afschrift van deze brief.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
W. F. DE GAAY FORTMAN.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

KIESRAAD

Aan
de Minister van Binnenlandse Zaken

Onderwerp:

Nota inzake het grondwetsherzieningsbeleid

's-Gravenhage 27 juni 1974.

In de Nota inzake het grondwetsherzieningsbeleid (zitting 1973-1974 - 12 944, nr. 2) wordt op blz. 4, tweede kolom, een alinea aangetroffen van de navolgende inhoud: „Blijkens zijn gelijktijdig met deze nota aan de Staten-Generaal overgelegde advies van 6 maart 1972 is de meerderheid van de Kiesraad, in tegenstelling tot het advies door de Raad uitgebracht op 21 november 1969 (Bijlage I van kamerstuk 9181, nr. 16, zitting 1969-1970), van oordeel, dat het aanbeveling verdient om overeenkomstig het voorstel van de staatscommissie de mogelijkheid van een districtenstelsel in de Grondwet op te nemen”.

De Kiesraad meent, dat hier een misverstand bestaat. In haar Tweede Rapport (blz. 204) deed de Staatscommissie van advies inzake de Grondwet en de Kieswet in meerderheid aan de Regering het voorstel om het land in een aantal afzonderlijke kiesgebieden te verdelen. Met dat voorstel, waaromtrent door de Regering aan de Kiesraad advies werd gevraagd, verklaarde de Kiesraad in meerderheid bij zijn advies van 21 november 1969 zich niet te kunnen verenigen.

Bij het advies van de Kiesraad van 6 maart 1972 betrof het een ander punt. In haar Eindrapport (blz. 106 e.v.) had de Staatscommissie van advies inzake de Grondwet en de Kieswet, waaromtrent, voor zoveel de op het kiesrecht betrekking hebbende bepalingen, de Kiesraad om advies werd gevraagd, voorgesteld om in artikel 42, eerste lid, aan de bepaling van de tegenwoordige Grondwet, dat de verkiezingen geschieden op de grondslag van evenredige vertegenwoordiging binnen door de wet gestelde grenzen, toe te voegen: De wet kan voor de verkiezingen voor elk van de Kamers het land in afzonderlijke kiesgebieden verdelen. Ter toelichting daarvan zeide de Staatscommissie, „dat zij er, wellicht ten overvloede, op wilde wijzen, dat de vermelding van de mogelijkheid om kiesgebieden te vormen tot doel heeft om de grondwettigheid daarvan buiten elke twijfel te stellen. Er mag niet uit worden afgeleid, dat de huidige tekst van de Grondwet kiesgebieden niet zou toelaten”. „Evenmin - zo vervolgt de Commissie - betekent deze vermelding, dat andere, ook bij de huidige tekst geoorloofd te achten beperkingen van de evenredigheid, bij voorbeeld in de

vorm van een kiesdrempel of een premiestelsel grondwettelijk niet meer toegelaten zouden zijn”.

Te dien aanzien nu merkte de Kiesraad in zijn advies van 6 maart 1972 op, dat, hoewel blijkens het regeerakkoord van het kabinet een voorstel tot invoering van een districtenstelsel niet is te verwachten, het naar zijn oordeel toch wel aanbeveling verdiende om overeenkomstig het voorstel van de Staatscommissie de mogelijkheid van zodanig districtenstelsel te vermelden. Hier gold dus voor de Kiesraad, evenals voor de Commissie, het oplossen van een grondwettelijk dubium. Maar dat dit van de zijde van de Kiesraad niet betekende, dat hij de invoering van zodanig stelsel wenselijk achtte, volgt uit de toevoeging: „Overigens meent de Kiesraad wel, dat het, ook in verband met de beslissing van het Kabinet, geen zin heeft thans op de merites van het districtenstelsel voor de Tweede Kamer in te gaan”.

Uit het vorenstaande volgt naar het oordeel van de Kiesraad, dat het advies van 6 maart 1972 niet, zoals in de Nota inzake het grondwetsherzieningsbeleid wordt gesteld, betekent, dat dit advies in tegenstelling staat tot het advies van de Kiesraad van 21 november 1969, waarbij de Kiesraad in meerderheid invoering van het districtenstelsel, zoals door de Staatscommissie in haar Tweede Rapport werd voorgesteld, ontraadde. Het advies van 21 november 1969 blijft door het advies van 6 maart 1972 onverlet.

De Kiesraad zou het waarderen, indien u het vorenstaande alsnog ter kennis van de Voorzitter van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zoudt willen brengen.

Namens de Kiesraad,

J. DONNER, *voorzitter*.

W. K. J. J. VAN OMMEN KLOEKE, *secretaris*.